

NATIONALPARK
KONGERNES NORDSJÆLLAND

Dagsorden for bestyrelsens 13. møde i perioden 2022-2026

Tid og sted: torsdag den 5. december 2024 kl. 16.30 i Møllesalen, Esrum Kloster & Møllegaard, Klostergade 12, 3230 Græsted

Deltagere: Per Kølster, Anders Gerner Frost, Annette Sørensen, Birgitte Bergman, Carl Holten-Andersen, Erik Helmer Pedersen, Jette Haugaard, Kirsten Jensen, Kaare Larsen, Louise Lind Roum, Mads Vergo, Poul Erik Pedersen, Søren Mark Jensen, Søren Oldenburg, Mie Stattau

Afbud:

Eksterne deltagere fra sekretariatet: Mia Brædstrup-Holm, Cæcilie Ryhl Olsson, Lars Rudfeld og Linnea Molbech Sabri (ref.)

Tidspunkt	Min	Nr.	Dagsordenspunkt	Handling	Bilag	Ansvar
1630	25	0	"UD AT SE": Vandets Kraft i Esrum Mølle	Oplevelse		MB
1655	5	1	Godkendelse af dagsorden	Beslutning		PK
1700	10	2	Formandens orientering	Orientering		PK
1710	30	3	Projekt: Skansebakken – fra ord til handling	Beslutning	x	LR
1740	20	4	Procesplan nationalparkplan 2027-2032 (genbehandling)	Beslutning	x	MB
1800	10	5	Nationalparkarrangementer i 2025	Beslutning		MB
1810	20	6	Udgiftsopfølgning 3. kvartal og ledelsesberetning	Beslutning	x	MB
1830	10	7	Budget og arbejdsprogram 2025	Beslutning	x	MB
1840	5	8	Årsplan og mødedatoer for bestyrelse 2025	Beslutning	x	PK
1845	5	9	Nyt fra rådet	Orientering		EH
1850	5	10	Evt.	Orientering		PK
1855	5	11	Godkendelse af referat på mødet	Beslutning		PK
1900			Slut			

1. Godkendelse af dagsorden

2. Formandens orientering

- Forslag til finanslov 2025
- Aftale om grøn trepart – status på udpegninger til nationalparkudvalg
- Aktuelle høringer, der involverer nationalparken:
 - Naturgenopretningsforordningen
 - Forvaltningsplaner for urørt skov
 - Planloven, herunder lokalplaner
- Ny partnere i nationalparken.

3. Projekt: Skansebakken – fra ord til handling

Indledning

Sekretariatet fremlægger, som led i samarbejdsprojekt om at genoprette levesteder for sommerfugle på Skansebakken/Egedam/St. Dyrehave ved Hillerød, forslag til fremme af mere lysåben natur med udgangspunkt i rapportudkast fra Rambøll (*Bilag 01*). Forslag, der skal udvikles videre i samarbejde med de involverede lodsejere (1 privat og 3 offentlige lodsejere).

Indstilling

1. At bestyrelsen drøfter perspektiverne for flere levesteder og sammenhæng mellem lysåbne arealer ved Skansebakken
2. At bestyrelsen beslutter, at sekretariatet er tovholder for den videre udvikling af mere lysåben natur af Skansebakken på tværs af lodsejere
3. At bestyrelsen beslutter, at hensyn til stedets kulturhistorie og nuværende friluftsliv samt muligheder for undervisning og formidling indgår i det videre arbejde.

Bilag 01 Udkast til Rambølls forundersøgelsesrapport

Sagsfremstilling

Nationalparkplan 2020-2026 indeholder forslag om at genoprette levesteder for sommerfugle på Skansebakken ved Hillerød. Sekretariatet gik primo 2024 i dialog med Hillerød Kommune om at udvikle indsatser for den sjældne violetrandet ildfugl med flere levesteder og sammenhæng mellem lysåbne arealer mod syd ud til Overdrevsvej (Egedam). Hele området har tidligere været lysåbent, hvilket bl.a. kan ses på kort tilbage fra 1700-tallet. Det stod hurtigt klart, at der potentielt kan opnås store biologiske gevinster ved at udvide projektet til omkringliggende arealer ved DanHostel Hillerød, langs Overdrevsvej og i St. Dyrehave – større areal og bedre sammenhæng.

Sekretariatet og kommunen tog kontakt til hhv. Fonden Nordisk Lejrskole og DanHostel Hillerød, Vejdirektoratet og Naturstyrelsen, der alle erklærede sig interesserede i at indgå i en forundersøgelse, som kan pege på mulighederne for mere lysåben natur. Rambøll har udarbejdet en rapport, som nu foreligger i udkast med en række forslag til at skabe mere lysåben natur. Sekretariatet er i konstruktiv dialog med alle parter om mulighederne for fremtidige indsatser og drift.

Sammenkoblingen af Skansebakken og St. Dyrehave i nærhed til den lokale nationalparkindgang i Hillerød Kommune åbner store perspektiver for at styrke involvering, dannelse og handlekraft i området med henblik på at genoprette natur og styrke bevidstheden om stedets kulturhistorie (fx genskabe parforce-landskab), undervisning (fx laboratorium for naturpleje for Skovskolen, naturregistrering, naturpleje for lokale skoler) og formidling (fx natur, geologi, parforce, temaruter, mm.).

Den videre udvikling af stedets potentialer beror alene på frivillighed og videre engagement fra lodsejerne; Hillerød Kommune, Naturstyrelsen, Fonden Nordisk Lejrskole/Danhostel Hillerød og Vejdirektoratet samt af yderligere aktørers involvering i stedets udvikling (kulturhistorie, friluftsliv, undervisning og formidling).

Nationalparkfonden har i budget 2025 afsat løntimer og aktivitetsmidler på 200.000 kr. til bedre levesteder for sårbare arter.

4. Procesplan nationalparkplan 2027-2032 (genbehandling)

Indledning

Sekretariatschefen fremlægger i denne sag konkrete forslag til en procesplan for udarbejdelse af ny nationalparkplan. Nationalparkrådets bemærkninger er indarbejdet i oplægget jf. vedlagte referat fra rådsmøde d. 7. oktober (*Bilag 02*). Sekretariatet har indhentet erfaringer fra de andre nationalparker.

Sekretariatet har desuden lagt værdierne involvering, dannelse og handlekraft til grund jf. bestyrelsens strategi, ligesom bestyrelsens bemærkning på bestyrelsesmødet d. 9. september om en mindre, mere konkret og målrettet planproces er taget til efterretning (jf. bestyrelsesreferat 20240909).

Det er en forudsætning i forslaget, at rådsmøder i foråret og arrangementer i efteråret 2025 erstattes af og indgår i nationalparkplanprocessen. Der er en opmærksomhed på, at en udvidelse af nationalparken pågår sideløbende, og at ændring af nationalparkbekendtgørelse kan håndteres parallelt i de planlagte høringer.

De grundlæggende ledelsesgreb, der er håndteret i forslaget er:

- ingen plan uden tydelige visioner og målsætninger
- ingen proces uden involvering, ejerskab og handlekraft
- ingen resultater uden organisering af fremadrettet indsats og skalering af koncepter
- ingen værdiskabelse uden målbare og mærkbare effekter
- ingen nationalpark uden synlighed og kommunikation til omverden.

Indstilling

1. At bestyrelsen godkender oplæg til proces for udarbejdelse af nationalparkplan 2027-2032.

Bilag 02 Referat af rådsmøde 20241007

Bilag 03 Notat procesplan ny nationalparkplan 2027-2032

Sagsfremstilling

Ifølge lov om nationalparker skal nationalparkplanen revideres hvert sjette år. Som grundlag for revisionen udarbejder og offentliggør nationalparkfonden en redegørelse for udviklingen i nationalparken, herunder en evaluering af de opnåede resultater i den forløbne planperiode. Der redegøres endvidere for hovedspørgsmålene i forbindelse med planlægningsarbejdet.

En indkaldelse af ideer skal ske med en frist på 12 uger, og nationalparkfonden skal forestå en oplysningsvirksomhed til brug for en offentlig debat om nationalparkplanen. Forslag til nationalparkplan skal efter offentliggørelse i høring i mindst 12 uger. Hvis der efter fristen foretages væsentlige ændringer, skal forslaget yderligere i mindst 8 ugers høring.

Den nuværende plan er fra juni 2020. For at sikre kontinuitet i nationalparkens arbejde i overgangen til såvel en ny nationalparkplan som en kommende nationalparkbestyrelse fra 2. kvartal 2026 har bestyrelsen tidligere lagt fast, at vedtagelse af nationalparkplan for perioden 2027-2032 sker i 2. halvår 2026.

Sekretariatet lægger op til følgende nøgleelementer i dette arbejde (jf. skemaet længere nede i fremstillingen):

Redegørelse internt i sekretariatet

Sekretariatet udarbejder en redegørelse over udviklingen i nationalparken med afsæt i nationalparkplan 2020-2026 og årsberetninger. Redegørelsen vil være et delbidrag til den kommende nationalparkplan og vil i den endelige version også indeholde en redegørelse over indsatser for 2025.

Bestyrelsesseminar evaluering og formulering af hovedspørgsmål

Bestyrelsen evaluerer udviklingen i nationalparken på baggrund af redegørelsen og formulerer hovedspørgsmål, som skal sætte retning for den videre proces. Bestyrelsen udvælger undersøgelsestemaer for efterfølgende workshops. Der planlægges til dette formål et særskilt tilrettelagt bestyrelsesseminar, evt. med mulighed for oplæg udefra.

Workshops og definering af faglige udfordringer

Sekretariatet planlægger 5-6 workshops med faglige temaer for blandt andet rådets medlemmer, samt udvalgte strategiske interessenter fx naturskoler, kulturinstitutioner, fagpersoner, lodsejerrepræsentanter mv. Det kunne fx være temaer som biodiversitet, landskab, naturforbundethed, synlighed og formidling, funding, friluftsliv, faciliteter, frivillighed og foreninger. Formålet med de faglige arbejds møder er at definere den/de udfordringer, som nationalparken skal løse inden for det udvalgte emne, og visioner for nationalparkens videre udvikling.

Ideoplæg med udfordringer og visioner

Sekretariatet udarbejder et udkast til ideoplæg til brug for en række offentlige nationalparkmøder i efteråret. Ideoplægget besluttet af bestyrelsen på møde i juni 2024, og rådet får ideoplægget til kvalitetssikring. Ideoplægget skal indeholde de vigtigste milepæle i nationalparkens udvikling, hovedspørgsmål, samt udkast til prioriterede udfordringer og visioner for nationalparkens udvikling. Ideoplægget færdiggøres af sekretariatet og sendes i høring efter sommerferien.

Nationalparkmøder på udvalgte steder

Sekretariatet samarbejder med nøgleinteressenter om planlægning af fem nationalparkmøder på tværs af kommunerne, hvor det vil være muligt at møde stedets værter og debattere ideoplægget til nationalparkens udvikling.

Nationalparkmøderne tilrettelægges, så der til hvert møde udvælges en primær målgruppe. Det kunne fx være:

- Krogerup Højskole – målgruppen: unge
- Esrum Kloster og Møllegård – målgruppen: familier med børn og ældre
- Flynderupgård – målgruppen: familier med børn og ældre
- Frederiksborg – målgruppen: erhvervslivet
- Ågabø – målgruppen: familier med børn og ældre.

Skriveværksted

Sekretariatet udarbejder på baggrund af bestyrelsens strategiske ideoplæg, indsamlede indsigter fra nationalparkmøder og høringsforslag et udkast til nationalparkplan 2027-2032.

Bestyrelsesseminar for ny bestyrelse

Udkast til nationalparkplan 2027-2032 fremlægges og drøftes i ny bestyrelse. Udkast til nationalparkplan udgør overgangen fra den nuværende til den kommende bestyrelse. Nationalparkplanen færdiggøres og sendes i høring.

Høring

I perioden maj, juni, juli og august 2026 sendes forslag til nationalparkplan 2027-2032 i offentlig høring, herunder blandt høringsparter Miljøministeriet, øvrige statslige, regionale og kommunale myndigheder, lodsejere m.fl.

Vedtagelse af nationalparkplan

Bestyrelsen vedtager nationalparkplan 2027-2032 på bestyrelsesmøde i september 2026. Såfremt høringen har givet anledning til større ændringer, sendes forslaget i ny 8-ugers høring. I så fald vedtages nationalparkplanen på bestyrelsesmøde i december 2026.

Se også nøgleaktiviteter i nedenstående skema:

Aktivitet	Deltagere	2025
Redegørelse	Sekretariatet	December, januar, februar
Evaluering og formulering af hovedspørgsmål	Bestyrelsen	Bestyrelsesseminar 24. marts
Definering af udfordringer på workshops med faglige temaer	Sekretariatet, nationalparkrådet, øvrige interessenter	April og maj
Idéoplæg	Rådet og bestyrelsen	2. juni
Nationalparkmøder	Offentlige møder målrettet målgrupper	September (uge 35-39)
Høring af idéoplæg	Offentlig	August, september og oktober
Skriveværksted	Sekretariatet	November, december, januar
Aktivitet	Deltagere	2026
Forslag til nationalparkplan (+ forslag til udvidelse af nationalparken)	Bestyrelsen (ny)	Bestyrelsesseminar april 2026
Høring	Høringsparter Miljøministeriet, øvrige statslige, regionale og kommunale myndigheder, lodsejere m.fl.	Maj, juni, juli, august
Vedtagelse af nationalparkplan	Bestyrelsen	September
Reserveret ekstra høring	Høringsparter	Oktober og november
Alternativ vedtagelse af nationalparkplan	Bestyrelsen	December

5. Arrangementer 2025

Indledning

Formålet med sagen er at forventningsafstemme tilgangen til og omfanget af arrangementer i 2025 – set i lyset af arbejdet med ny nationalparkplan.

Indstilling

1. At bestyrelsen godkender oplæg til afvikling af nationalparkarrangementer for 2025.

Sagsfremstilling

Sekretariatet ønsker at styrke nationalparkens synlighed sammen med og gennem de mange partnere og foreninger, der virker i Nordsjælland. Set i lyset af den møde- og arrangementsaktivitet, der er forbundet med udarbejdelse af ny nationalparkplan lægger sekretariatet op til, at nationalparken i højere grad end tidligere år samarbejder med foreninger, det kunne fx være Folkeuniversitet, Nordsjællands Naturskole m.fl., om at udbyde nationalparkarrangementer. Nationalparkarrangementerne vil da være at finde på nationalparkens bookingportal, blive annonceret som nationalparkarrangementer, og sekretariatet vil bidrage med faglige ressourcer og en redaktionel linje i udvælgelsen af arrangementer.

Sekretariatet lægger desuden op til, at det fra gang til gang overvejes, om det er muligt at gøre flere anledninger som fx indvielser og offentliggørelse af projekter til offentlige arrangementer. Et nationalparkarrangement kan dermed bestå af et eller flere elementer som fx en fejring (indvielse), felttur, foredrag, fællesskabse, kunstnerisk indslag mv.

Nationalparkfonden har i budget 2025 afsat løntimer og aktivitetsmidler på 100.000 kr. til afvikling af "Alle ud i det fri - på tur med nationalparken" arrangementer i samspil med videnspersoner, partnere og foreninger. Midlerne vil kunne gå til underskudsdækning, honorar, forplejning o.lign.

Sekretariatet lægger op til, at erfaringerne fra 2025 vil indgå i den videre udvikling af nationalparken med hensyn til at skabe involvering, dannelse og handlekraft gennem synlig, kommunikation og formidling.

6. Udgiftsopfølgning UO3 2024

Indledning

Sekretariatschefen orienterer bestyrelsen om økonomi, herunder fremdrift på projekter samt på sekretariatets øvrige aktiviteter.

Indstilling

1. At bestyrelsen tager økonomiopfølgningen til efterretning.
2. At bestyrelsen tager ledelsesberetningen, herunder rapporten om projekt- og aktivitetsstatus, til efterretning.

Bilag 04 Projekt- og aktivitetsstatus UO3 2024

Sagsfremstilling

Udgiftsopfølgning

Nationalparkfonden har i årets første 9 måneder brugt 6.131.361 kr. ud af et grundbudget på 13,3 mio. kr.

NATIONALPARK KONGERNES NORDSJÆLLAND	REALISERET FORBRUG 01-01-2024 - 30-09-2024				GRUNDBUDGET (GB) 2024				PROGNOSE 2024 UO3			
	Løn	Øvrige	I alt		Løn	Øvrige	I alt		Løn	Øvrige	I alt	
Ledelse og administration i alt	1.038.910	633.624	1.672.534		1.260.032	1.072.347	2.332.379		1.377.824	1.154.462	2.532.286	
Natur	398.803	1.294.494	1.693.297	38%	411.306	2.350.000	2.761.306	25%	437.454	2.022.742	2.460.196	32%
Kulturhistorie	180.703	136.814	317.517	7%	330.786	990.000	1.320.786	12%	321.422	741.244	1.062.665	14%
Friluftsliv	148.614	114.872	263.485	6%	167.569	613.000	780.569	7%	221.746	151.674	373.420	5%
Geologi og Landskab	40.872	167.319	208.191	5%	84.873	1.050.000	1.134.873	10%	49.399	242.318	291.717	4%
Formidling, undervisning og forskning	1.004.486	321.155	1.325.641	30%	1.347.081	2.170.000	3.517.081	32%	1.286.750	837.683	2.124.433	27%
Lokalsamfund, erhverv og turisme	356.613	191.465	548.078	12%	454.830	824.000	1.278.830	12%	441.736	839.000	1.280.736	17%
Udvidelse af NP og nye projekter	39.754	62.864	102.618	2%	43.524	100.000	143.524	1%	63.670	70.000	133.670	2%
Projekter i alt	2.169.845	2.288.982	4.458.827	100%	2.839.968	8.097.000	10.936.968	100%	2.822.176	4.904.661	7.726.837	100%
Udgifter total	3.208.755	2.922.606	6.131.361		4.100.000	9.169.347	13.269.347		4.200.000	6.059.124	10.259.124	
Bevilling			8.900.000				8.900.000				8.900.000	
Ekstern finansiering			17.993				343.000				2.377	
Ekstern finansiering, EU GreenLeaf			0				0				187.781	
Indtægter total			8.917.993				9.243.000				9.090.158	
Resultat			2.786.631				-4.026.347				-1.168.966	
Opsparing pr. 31-12-2023			10.740.976				10.740.976				10.740.976	
Forventet opsparing ultimo 2024			13.527.607				6.714.629				9.572.010	

Prognosen, som er nuværende estimat for årets udgifter, er justeret og lyder på i alt 10.259.124 kr.

Prognosen er nedskrevet siden seneste prognose (juni 2024) med yderligere 2,5 mio. kr. baseret på forventet forbrug 2024 ved 3. budgetopfølgning. Ud af de 2,5 mio. kr. er 1,5 mio. kr. overførte udgifter til afholdelse i 2025, og der er således tale om en reel budgetnedskrivning (afvigelse) på 1 mio. kr.

Nedskrivning af forventede udgifter kan særligt henføres til geologiprojekterne "Brantebjerg" og "Landskabsanalyser", som ikke bliver realiseret, samt en reduktion af udgifterne til "Sandflugtens historie", da der ikke sker yderligere opfølgning på pilotprojektet i denne omgang.

Ved realisering af nuværende prognose vil der blive forbrugt 1,2 mio. kr. af opsparingen jf. årets forventede resultat, hvilket vil resultere i, at opsparede midler udgør 9,6 mio. kr. ved årets udgang. Heraf er 3,3 mio. kr. reserveret til medfinansiering af hhv. Besøgscenter (2 mio. kr.), Esrum Å (0,5 mio. kr.), Gurre (0,5 mio. kr.), samt græsningsprojekt (0,3 mio. kr.).

7. Budget og arbejdsprogram 2025

Indledning

Sekretariatschefen fremlægger endeligt forslag til budget og arbejdsprogram 2025.

Indstilling

1. At bestyrelsen drøfter og beslutter budget og tilhørende arbejdsprogram for 2025.

Bilag 05 Årsbudgetter opdateret med udkast til 2025-budget

Sagsfremstilling

På mødet i september blev foreløbigt udkast til arbejdsprogram og budget 2025 fremlagt. Sekretariatets oplæg til budget i balance 2025 tog udgangspunkt i kendte politiske beslutninger om nedjustering af tilskud til nationalparken jf. forslag til finanslov 2025, en besparelse på i alt 2 mio. kr., samt forventet opsparing ultimo 2024.

Ved vedtagelse af den endelige finanslov for 2025 er nationalparkerne ikke længere omfattet af det politisk prioriterede opgavebortfald, hvorfor bevillingen for nationalparken lyder på 9,3 mio. kr. Heraf er fratrukket en forventet teknisk korrektion på 100.000 kr. vedrørende konsulentbesparelser i staten.

Set i lyset af kommende større opgaver på naturområdet; mere sammenhængende natur og styrket biodiversitet, naturgræsningsprojektet (ansøgning afsendt til 15. juni Fonden), en udvidelse af nationalparkafgrænsningen og lodsejerprogram, ny nationalparkplan og realisering af allerede besluttede større projekter som Esrum Å, Gurre Slotsruin og besøgscenter ved Esrum Kloster & Møllegård anbefaler sekretariatschefen, at der ud af den samlede bevilling for 2025 og frem prioriteres en opnormering på en fuldtidsstilling i sekretariatet på naturområdet.

Til bestyrelsens orientering indeholder budget 2025 allerede en tidsbegrænset forlængelse af kommunikationsstillingen på 0,86 årsværk til og med 2025, hvilket frigør 0,5 årsværk til projektledelse af fx besøgscenter ved Esrum Kloster & Møllegård.

De ændrede forudsætninger gør desuden, at de fremlagte besparelser på naturprojekter på private lodsejerarealer anbefales tilbagerullet og i stedet øremærkes reservationsbevillingen under overskriften: Lodsejerprogram med 0,5 mio. kr.

Derudover anbefales det, at øremærke et yderligere større beløb til medfinansiering af et "trædestensprojekt" (opgradering af nationalparkindgange og skilte) i samarbejde med fx Nordea Fonden. De øvrige fire nationalparker har tidligere ansøgt om et sådant samlende projekt på tværs af nationalparkens geografi og er blevet imødekommet. Det er forhåbningen, at en større ansøgning fra Nationalpark Kongernes Nordsjælland ligeledes ville kunne indfri ambitionerne om større sammenhængende synlighed.

Indtægter

Bevilling	9,2 mio. kr.*
Ekstern finansiering, Friluftsrådet	0,3 mio. kr.
Indtægter i alt	9,5 mio. kr.

*FL bevilling på 9,3 mio. kr. korrigeret for 100.000 kr. i konsulentbesparelser

Udgifter	
Projektudvikling (løn)	3,8 mio. kr.
Ledelse og administration (løn og drift)	2,3 mio. kr.
Projekter (u/løn)	7,0 mio. kr.
<i>Forslag: Ny linje – opnormering af årsværk natur</i>	<i>0,7 mio. kr.</i>
Udgifter i alt	13,8 mio. kr.
Resultat	- 3,6 mio. kr.

Reservationsbevilling til medfinansiering af fondsprojekter efter årets resultat 2025 i alt 6,0 mio. kr.

Bestyrelsen har tidligere øremærket 3,3 mio. kr.:

Esrum Å 0,5 mio. kr.

Besøgscenter 2,0 mio. kr.

Gurre Slotsruin 0,5 mio. kr.

Naturgræsning 0,3 mio. kr.

Forslag til nye reservationer:

Mere sammenhængende natur – private lodsejere 0,5 mio. kr.

Reservation til medfinansiering af større fondsprojekter 2,2 mio. kr.

8. Årsplan og mødedatoer for bestyrelsen 2025

Indledning

Sekretariatet fremlægger til orientering og løbende forventningsafstemning en dynamisk årsplan for kommende sager. Årsplanen vil indgå som et fast punkt på dagsordenen fremadrettet.

Mødedatoer bestyrelsesmøder 2025:

24. februar

24. marts – ordinært bestyrelsesmøde + seminar

2. juni

23. september

4. december

Mødedatoer for nationalparkrådsmøder 2025 tilrettelægges efterfølgende.

Indstilling

1. At bestyrelsen godkender årsplan og møderække.

Bilag 06 Dynamisk årsplan 2025

9. Nyt fra rådet

Indledning

Rådets formand orienterer om rådets arbejde.

Indstilling

1. At bestyrelsen tager orienteringen til efterretning.

10.Evt.

11. Godkendelse af referatet